

Uchwała Nr XX/112/2007
Rady Powiatu w Kluczborku
z dnia 20 grudnia 2007r.

w sprawie zmiany Uchwały Nr XXXVI/254/2006 Rady Powiatu w Kluczborku z dnia 9 lutego 2006r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2006-2010.

Na podstawie art.12 pkt 11 Ustawy z dnia 5 czerwca 1998r. o samorządzie powiatowym (Dz .U. z 2001r. Nr 142, poz.1592 z późn. zm.) oraz art.35a ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 1997r. Nr 123, poz.776 z późn. zm.) Rada Powiatu w Kluczborku uchwała co następuje:

§1. Załącznik do Uchwały Nr XXXVI/254/2006 Rady Powiatu w Kluczborku z dnia 9 lutego 2006r. w sprawie uchwalenia Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2006-2010 otrzymuje nowe brzmienie określone w załączniku do niniejszej uchwały.

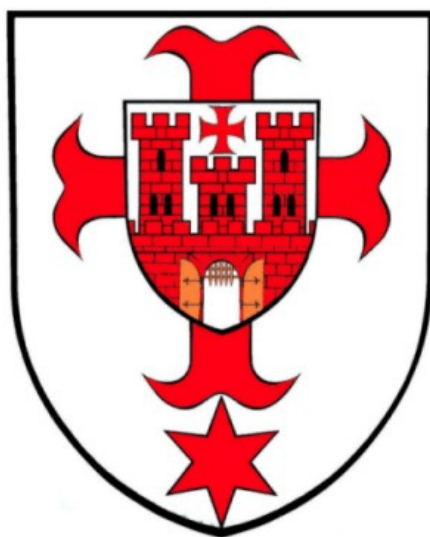
§2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu .

§3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Mariusz Pieńkowski

Załącznik
do uchwały Nr XX/112/2007
Rady Powiatu w Kluczborku
z dnia 20 grudnia 2007 roku

**POWIATOWY
PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
na lata 2006 – 2010**

Spis treści

1. Wstęp.
2. Wprowadzenie i definicje.
3. Uzasadnienie programu.
4. Infrastruktura pomocy społecznej w powiecie kluczborskim na rzecz osób niepełnosprawnych
5. Cele operacyjne programu.
6. Sposób realizacji.
7. Projekty do realizacji:
 - 7.1 Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.
 - 7.2. Inicjowanie i popieranie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.
 - 7.3 Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.
 - 7.4.Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej kultury, sportu, rekreacji i turystyki.
 - 7.5.Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
 - 7.6.Zapewnienie konsultacji społecznej wszystkich działań dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania, wdrażania oraz ewaluacji z samorządną reprezentacją środowiska.
8. Główni realizatorzy programu .

1. Wstęp

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem służącym realizacji polityki socjalnej. Program w swych celach będzie spójny z założeniami określonymi w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego oraz w Planie Rozwoju Lokalnego Powiatu Kluczborskiego i dotyczyć będzie ;

- Zaspokojenia podstawowych potrzeb bytowych osób niepełnosprawnych.
- Zapobieganiu i przeciwdziałaniu marginalizacji osób niepełnosprawnych.
- Poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych .
- Tworzenia rynku pracy dla osób niepełnosprawnych.
- Zapobieganiu pogłębianiu się niepełnosprawności .
- Aktywnej likwidacji barier .
- Ograniczeniu skutków niepełnosprawności.
- Systematycznemu monitorowaniu potrzeb osób niepełnosprawnych .
- Efektywnego wykorzystywania dostępnych funduszy .
- Tworzenia warunków do rozwoju współpracy między organizacjami pozarządowymi i samorządowymi .

Jednocześnie opracowanie Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest wykonaniem delegacji zawartej w art. 35a ust.1 ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, która została wprowadzona ustawą z dnia 17 grudnia 2001r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej, ustawy o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 154, poz. 1792).

2. Wprowadzenie i definicje

Program skierowany jest do niepełnosprawnych mieszkańców powiatu kluczborskiego. Szacuje się, że problem ten dotyczy bezpośrednio ponad 7 500 tysiąca mieszkańców naszego regionu, a pośrednio jeszcze dodatkowo kilku tysięcy członków ich rodzin.

Definicja zawarta w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych mówi: "Niepełnosprawnymi są osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę, oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi". Natomiast ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawęża powyższą definicję określając: "Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeśli uzyskały orzeczenie."

Dla potrzeb Powiatowego Programu przyjmujemy obie podane definicje, stosując określenie z ustawy do realizacji zadań z niej wynikających. Biorąc pod uwagę powyżej

przytoczone definicje niepełnosprawność przedstawia się jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych, może być fizyczna, intelektualna lub polegać na dysfunkcji zmysłów; może wynikać z choroby somatycznej lub choroby umysłowej. Wymienione zaburzenia, sytuacje mogą mieć charakter stały lub przejściowy. Niepełnosprawność dotyczy osób w każdym wieku.

Wg przyczyny niepełnosprawności, osoby niepełnosprawne można podzielić na 7 grup:

- osoby niewidome i słabo widzące,
- osoby głuche i niedosłyszające,
- osoby niepełnosprawne intelektualnie,
- osoby chore psychicznie,
- osoby niepełnosprawne ruchowo,
- osoby starsze, niepełnosprawne z ogólnego stanu zdrowia,
- ze względu na poszczególne rodzaje schorzeń (np. układu krążenia, cukrzyca, hemofilia, choroby nowotworowe).

Tendencję wzrostową obserwujemy w wydawanych przez Powiatowy Zespół ds. . Orzekania o Niepełnosprawności orzeczeniach :

w roku 2001 wydanych zostało 462 orzeczenia o niepełnosprawności
w roku 2002 wydanych zostało 460 orzeczeń
w roku 2003 wydanych zostało 998 orzeczeń
w roku 2004 wydanych zostało 908 orzeczeń
w roku 2005 wydanych zostało 1021 orzeczeń

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego , po przeprowadzeniu ostatniego spisu powszechnego w 2002r. wynika ,że wśród ponad 70 tysięcznej populacji mieszkańców naszego powiatu (70 474) – 7 542 to osoby niepełnosprawne. W liczbie tej jest 3 670 mężczyzn i 3 872 kobiety . Oznacza to ,że prawie 11% populacji dotkniętej jest różnego rodzaju dysfunkcjami fizycznymi lub psychicznymi.

Wśród 7 542 osób niepełnosprawnych :

- 473 to osoby w wieku przedprodukcyjnym – osoby w wieku od 0 do 17 lat
- 3 671 to osoby w wieku produkcyjnym , czyli mężczyźni w wieku od 18 do 64 lat i kobiety w wieku od 18 do 59 lat
- 3 398 to osoby w wieku poprodukcyjnym , czyli mężczyźni w wieku 65 lat i więcej oraz kobiety 60 lat i więcej.

Z Powyższych danych wynika ,że bardzo dużą grupę, bo około 49 % stanowią osoby w wieku produkcyjnym czyli będące w pełni aktywności zawodowej.

- Jednak osób aktywnych zawodowo jest tylko 1 032 , w tym
- osoby pracujące- 735
- osoby bezrobotne- 297

Zdecydowana większość populacji osób niepełnosprawnych - 6 442 to osoby biernie zawodowo.

Z danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kluczborku na dzień 30 listopada 2005r. zarejestrowanych było 139 osób niepełnosprawnych w tym:

- 116 osób miało status bezrobotnego
- 23 to osoby zarejestrowane było jako poszukujące pracy.

Wśród 116 osób bezrobotnych zarejestrowanych :

- 95 legitymowało się lekkim stopniem niepełnosprawności
- 21 umiarkowanym stopniem niepełnosprawności
- osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności nie odnotowano

Wśród 23 osób poszukujących pracy :

- 5 to osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności
- 14 ze stopniem niepełnosprawności umiarkowanym
- 4 ze znacznym stopniem niepełnosprawności

Sytuacja na kluczborskim rynku pracy jest bardzo trudna, osobom tym jest niezwykle trudno znaleźć zatrudnienie. Głównie osoby niepełnosprawne ,które nie kwalifikują się do podjęcia zatrudnienia w warunkach otwartego rynku pracy jednocześnie wymagają opieki medycznej i rehabilitacyjnej zatrudnione są w zakładach pracy chronionej. Na terenie powiatu kluczborskiego funkcjonują 3 zakłady pracy chronionej. Nie mniej jednak likwidacja ulg dla pracodawców , zmiany ustawowe w zakresie braku możliwości uzyskania zwrotu kosztów tworzenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych zniechęciła pracodawców do zatrudniania tych osób.

Od 2003 nie przystosowano ani jednego stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej , podczas gdy przed nowelizacją ustawy na przełomie lat 1999- 2002 utworzono 112 stanowisk dzięki czemu osoby niepełnosprawne uzyskały zatrudnienie.

Osoby niepełnosprawne , z różnych powodów nie osiągają wysokiego poziomu wykształcenia, w naszym powiecie wyższym wykształceniem legitymuje się 181 osób , policealnym – 133, średnim- 1 286 , średnim zawodowym 1 011 a ogólnokształcącym – 275. Zasadniczą szkołę zawodową ukończyło 1 623 osoby. Ponad połowa niepełnosprawnych posiada wykształcenie podstawowe: ukończone – 3 303 osoby i nieukończone -715 osób.

3. Uzasadnienie programu

W przeszłości polityka wobec osób niepełnosprawnych w dużej mierze polegała na społecznej kompensacji poprzez działania charytatywne, oddzielne świadczenia na marginesie społeczeństwa oraz rozwój usług opiekuńczych. Pomimo, że była ona potrzebna i oparta na dobrych intencjach, wpłynęła na marginalizację i zbyt niskie uczestnictwo tej grupy osób w życiu społecznym.

Do powstania popularnych stereotypów przyczyniał się sam brak obecności lub praktyczna niewidoczność osób z niepełnosprawnością w głównych dziedzinach życia. Prowadziło to z kolei do samonapędzającego się procesu marginalizacji. Właśnie w ten sposób wzmacniały się wzajemne uprzedzenia, brak równych szans i dyskryminacja.

Marginalizacja i dyskryminacja ze względu na niepełnosprawność obciążają również ogromnymi kosztami państwo opiekuńcze.

Uznano, że taka sytuacja nie może istnieć w dalszym ciągu. Nowe podejście zostało sformułowane w **"Standardowych Zasadach Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych"** - Uchwale z 3 grudnia 1993 roku Zgromadzenia Ogólnego ONZ. Również Wspólnota Europejska na różnych swoich szczeblach wydawała Komunikaty i Uchwały zgodne ze Standardowymi Zasadami, w tym Raport pt. "Niewidzialni Obywatele" w grudniu 1995 roku, Uchwałę Rady i Przedstawicieli Rządów Państw Członkowskich z dnia 20

grudnia 1996 roku nt. "Równych szans dla osób niepełnosprawnych" i Komunikat Komisji z dnia 20 maja 2000 roku nt. "W kierunku Europy bez Barrier dla Osób Niepełnosprawnych". Natomiast działania rządu i ustawodawstwa polskiego zgodne z wytycznymi zawartymi w Standardowych Zasadach to:

- Rządowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Integracji ze Społeczeństwem z 5 października 1993 roku,
- Karta Praw Osób Niepełnosprawnych - Uchwała Sejmu RP z dnia 1 sierpnia 1997 roku,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych z dnia 27 sierpnia 1997 z późniejszymi zmianami,
- Konstytucja RP zawiera odpowiednie zapisy mające zapobiec praktykom dyskryminacyjnym wobec osób niepełnosprawnych,
- w Kodeksie Pracy wprowadzono zapis zabraniający dyskryminacji osób niepełnosprawnych w stosunku pracy.

Zmiany w postrzeganiu osób niepełnosprawnych to również ich reprezentacja, z jednej strony w postaci wielu fundacji stowarzyszeń, grup samopomocowych skupiających zarówno osoby niepełnosprawne jak działających na ich rzecz, a z drugiej strony podmioty publiczne: Ogólnopolski Sejmik Osób Niepełnosprawnych i Krajowa Rada Osób Niepełnosprawnych jak również Rzecznik Praw Obywatelskich, Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych i Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Dzięki odpowiednim ustawom oraz aktom wykonawczym do nich, osoby niepełnosprawne mogą korzystać z wielu ulg i uprawnień.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych potwierdziła fundamentalne prawa osób niepełnosprawnych do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia. Zakazuje również dyskryminacji tych osób. Jednocześnie Sejm RP wezwał Rząd RP i władze samorządowe do podjęcia działań ukierunkowanych na urzeczywistnienie tych praw. Karta powinna, zatem stanowić wytyczne dla polityki władz rządowych i samorządowych w dziedzinie rozwiązań dotyczących osób niepełnosprawnych.

4. Infrastruktura pomocy społecznej w powiecie kluczborskim na rzecz osób niepełnosprawnych

Powiat kluczborski dysponuje dla niepełnosprawnych szeroką ofertą instytucji pomocy społecznej. Działają u nas 1 gminny i 3 miejsko - gminne ośrodki pomocy społecznej, (które oferują niepełnosprawnym i ich rodzinom różnego rodzaju pomoc doradczą oraz finansową), 2 domy pomocy społecznej:

- w Kluczborku dla osób przewlekle somatycznie chorych, który wraz z filią (dla osób upośledzonych fizycznie) zabezpiecza miejsca pobytu dla 140 pensjonariuszy oraz
- w Gierałticach dla upośledzonych intelektualnie 70 dorosłych.

W powiecie funkcjonuje Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Kluczborku dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym, które z powodu niepełnosprawności nie mogą uczęszczać do szkoły w miejscu zamieszkania.

W skład ośrodka wchodzi następujące jednostki: **zespół szkół** (Szkoła Podstawowa Nr 6, Gimnazjum, Zasadnicza Szkoła Zawodowa, Szkoła Przystosowująca do Pracy) oraz **internat**.

Ośrodek organizuje **wczesne wspomaganie rozwoju dziecka od chwili wykrycia niepełnosprawności do czasu podjęcia nauki w szkole** – na podstawie opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie wczesnego wspomagania.

Ze środków PFRON finansowana jest działalność Warsztatu Terapii Zajęciowej w Kluczborku , w którym ważnych umiejętności życiowych uczy się 25 wychowanków. Powiatowy Urząd Pracy ramach wykonywanych zadań ustawowych prowadzi działania na rzecz osób niepełnosprawnych .

Opiekę medyczną i rehabilitacyjną sprawuje Zespół Opieki Zdrowotnej wraz z przychodniami specjalistycznymi oraz PCZ w Kluczborku a także Zakład Opiekuńczo – Leczniczy w Wołczynie jako instytucja opieki długoterminowej. W Byczynie przy Przychodni „Remedium” funkcjonuje gabinet rehabilitacyjny leczący niepełnosprawnych z gminy Byczyna.

Na terenie Gminy Kluczbork dzieci i młodzież niepełnosprawna może uczęszczać do Publicznego Przedszkola Nr2 , Publicznej Szkoły Podstawowej nr 5 i Publiczne Gimnazjum z oddziałami integracyjnymi .W przypadku dzieci i młodzieży , która nie może korzystać ze stacjonarnej formy edukacji szkolnej prowadzone jest nauczanie indywidualne na podstawie orzeczeń Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej .

Na terenie gminy Byczyna niepełnosprawna młodzież może uczęszczać do klas integracyjnych w Publicznej Szkole Podstawowej im. Jana Zamojskiego w Byczynie oraz podejmowane są działania w celu utworzenia klas integracyjnych w gimnazjum przy Zespole Szkół Gimnazjalnych , Licealnych i Zawodowych w Byczynie. Natomiast likwidacja barier architektonicznych ułatwi dostęp najmłodszym mieszkańcom gminy Byczyna do edukacji w Publicznym Przedszkolu w Byczynie.

Dzięki zakupowi przez samorząd Gminy Byczyna samochodu przystosowanego dla potrzeb osób niepełnosprawnych, rozwinięto dowóz niepełnosprawnych dzieci do placówek szkolnych.

W Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej obejmującej działaniem wszystkie gminy powiatu funkcjonuje zespół orzekający , który wydaje :

- orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego ,
- orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania
- opinie o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju dziecka .

W ramach potrzeb prowadzona jest terapia indywidualna dzieci upośledzonych umysłowo.

Rehabilitacja społeczna i zawodowa w zakresie poprawy zaradności osobistej i sprawności psychofizycznej oraz przygotowania do życia w środowisku społecznym realizowana jest przez Środowiskowy Dom Samopomocy w Kluczborku.

Szeroka ofertę pomocy dla osób niepełnosprawnych realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w oparciu o środki z PFRON.

Od początku funkcjonowania PCPR wykonywane są zadania na rzecz niepełnosprawnych w zakresach przewidzianych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych , ilość osób oraz środki wydatkowane zamieszczone są poniżej.

Zadanie dofinansowywane	Ilość osób					
	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Turnusy rehabilitacyjne	174	205	132	222	280	265
Likwidacja barier funkcjonalnych	35	46	-	26	64	45
Zakup sprzętu ortopedycznego , środków pomocniczych i sprzętu rehabilitacyjnego	58	62	77	159	200	349
Tworzenie stanowisk pracy i refundacji wynagrodzeń	12	19	22	-	-	-
Ilość wydatków ze środków PFRON						
Rehabilitacja społeczna	447 610	535 777	389 063	629 065	870 704	904 589
Rehabilitacja zawodowa	472 230	560 741	569 715	199 900	201 857	68 103
Ogółem	919 840	1096518	958 777	828 965	1072561	972 692

Na terenie gminy Byczyna w Polanowicach utworzono Centrum Integracji Społecznej „CISPOL” gdzie prowadzona jest reintegracja społeczna i zawodowa , a uczestnikami są między innymi osoby niepełnosprawne. Kadra Centrum składa się z jedenastu pracowników , wśród których dwie osoby posiadają orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Budynek Centrum jest parterowy ,lecz dla udoskonalenia warunków pracy dla uczestników i pracowników konieczna jest likwidacja barier architektonicznych oraz zakupu samochodu dostosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych, który umożliwiłby dowóz osób z terenu gminy Byczyna oraz innych gmin Powiatu Kluczborskiego.

Obecnie na terenie Powiatu Kluczborskiego oprócz instytucji samorządowych można zauważyć dużą aktywność organizacji pozarządowych , które realizując swoje cele statutowe , angażują się w spontaniczną pomoc osobom niepełnosprawnym .Z organizacjami tymi ściśle współpracuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie i należą do nich :

- Stowarzyszenie Rodzin i Przyjaciół Osób Zaburzeniami Psychicznymi „Nadzieja „
- Kluczborskie Towarzystwo Pomocy Sprawnym Inaczej
- Świetlica terapeutyczna – Wychowawcza „Parasol” wraz z filią
- Caritas Diecezji Kluczbork
- Polski Czerwony Krzyż
- „ Samarytanin”
- Związek Emerytów , Rencistów i Inwalidów
- Związek Głuchych
- Związek Niewidomych
- Związek Kombatantów

- Stowarzyszenie „Hospicjum Ziemi Kluczborskiej Św. Ojca Pio” z siedzibą w Byczynie
- Stowarzyszenie popierania zaradności Życiowej i Rozwoju Przedsiębiorczości oraz Pomocy Wzajemnej w Byczynie.

Prężnie działające organizacje pozarządowe są oparciem dla niepełnosprawnych i spełniają szereg ról, w tym:

- określają potrzeby i priorytety dotyczące życia osób niepełnosprawnych,
- przyczyniają się do podnoszenia świadomości społeczeństwa i propagowania zmian,
- stwarzają możliwości rozwijania umiejętności w różnych dziedzinach oraz zapewnienia swoim członkom wzajemnego wsparcia i wymianę informacji,
- reprezentują środowiska osób niepełnosprawnych,
- prowadzą działania w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i leczniczej na rzecz swoich członków,

Organizacje pozarządowe są w głównej mierze inicjatorami takich działań jak powiatowe festyny integracyjne, Powiatowe Dni Osób Niepełnosprawnych, które zrzeszają nie tylko osoby niepełnosprawne, w imprezach tych uczestniczą przedstawiciele władz samorządu gminnego i powiatowego, młodzież z kluczborskich szkół i przedszkoli integracyjnych, organizacje pozarządowe oraz mieszkańcy powiatu. Spotkania takie są również okazją do wymiany informacji na temat różnych form pomocy dostępnych w naszym powiecie.

5. Cele operacyjne programu

Celem programu jest zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym powiatu kluczborskiego poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków, jakie przysługują pozostałym obywatelom. Cel ten będzie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

- o Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.
- o Inicjowanie i popieranie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.
- o Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.
- o Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej kultury, sportu, rekreacji i turystyki.
- o Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.
- o Zapewnienie konsultacji społecznej wszystkich działań dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania, wdrażania oraz ewaluacji z samorządną reprezentacją środowiska.

6. Sposób realizacji

Niepełnosprawność jest jednym z głównych problemów społecznych, ze względu na jego rozmiary, powszechność występowania oraz konsekwencje indywidualne i społeczne, jakie ze sobą niesie.

Program zakłada współpracę wielu instytucji i organizacji w tym również pozarządowych działających na terenie powiatu na rzecz osób niepełnosprawnych .

W celu skutecznej realizacji programu w I kwartale 2006 r. PCPR przeprowadzi badanie ankietowe w celu zdiagnozowania sytuacji osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie powiatu kluczborskiego z uwzględnieniem; przedziału wiekowego i stopnia niepełnosprawności, doświadczanych barier, przynależności do organizacji pozarządowych oraz potrzeb i oczekiwań .

Program będzie realizowany poprzez wykonanie poszczególnych projektów, które są ściśle nakierowane na osiągnięcie poszczególnych celów operacyjnych programu.

7. Projekty do realizacji

7.1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.

Możliwości tkwiące w osobach niepełnosprawnych są ograniczane przez warunki, w jakich odbywa się ich społeczne funkcjonowanie, a poczucie zagrożenia bytu jest silniejsze niż w przeciętnych rodzinach. Wynika to nie tylko z generalnie niższego statusu materialnego, z występujących ograniczeń i utrudnień w społecznym funkcjonowaniu, ale także ze społecznego niezrozumienia ich potrzeb, a wręcz marginalizacji.

Niepełnosprawność narusza najcenniejsze wartości człowieka: zdrowie, sprawność fizyczną, zdolność do wypełniania podstawowych zadań społecznych i stanowi przeszkodę w realizacji własnych celów. Postrzegana jest jako stan niepożądany, niekorzystny fakt społeczny, często nieświadomie wywołujący niepokój, budzący obawę, że i nas może spotkać podobny los.

Brak kontaktów powoduje, że w ocenach kierujemy się silnie zakorzenionymi w świadomości stereotypami, mitami, niesprawdzonymi informacjami, na podstawie, których przeciętny Polak postrzega osoby niepełnosprawne przez pryzmat ograniczeń, niskich rent, miernych sukcesów życiowych i zawodowych, skali bezradności i koniecznej pomocy. Takie postrzeganie sytuuje te osoby w roli klientów różnych instytucji pomocowych i powoduje ich marginalizację.

Ograniczenia sprawności kojarzone są jako odchylenia od normy, a kontakt z osobami niepełnosprawnymi budzi poczucie bezradności i zakłopotania. Społeczne oczekiwanie idzie w kierunku dokonywania zmian w samej osobie niepełnosprawnej poprzez leczenie, rehabilitację, przystosowanie.

Tymczasem problem osób niepełnosprawnych tkwi nie tylko w niepełnosprawności, ale także, a może przede wszystkim, w osobach sprawnych.

Istotna jest, zatem zmiana społecznego sposobu myślenia i postaw wobec organizacji życia osób niepełnosprawnych, gdyż właściwe otoczenie społeczne stymulując wpływa na rozwiązywanie ich problemów.

Zadania do realizacji

- Poruszanie i przybliżanie problematyki osób niepełnosprawnych w środkach masowego przekazu, przełamywanie dotychczasowych uprzedzeń , tworzenie sprzyjającego klimatu do integracji ze społeczeństwem.

- Zagwarantowanie warunków do udziału osób niepełnosprawnych w imprezach organizowanych przez Powiat i Miasto - informacja + promocja imprez w miejscach dostępnych dla osób niepełnosprawnych.
- Opracowanie i prowadzenie strony internetowej dotyczącej problemów osób niepełnosprawnych w zakresie informacji, ulg, przepisów.
- Wdrażanie w szkołach programów wychowawczych, mających na celu poznanie świata osób niepełnosprawnych, zmianę postaw, rozumienie i akceptację.
- Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej różnych form pomocy i wsparcia świadczonych przez urzędy, instytucje i organizacje dla osób niepełnosprawnych.
- Tworzenie sieci klas integracyjnych w szkołach i przedszkolach, stosownie do potrzeb młodzieży niepełnosprawnej w powiecie.

7.2. Inicjowanie i popieranie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie.

Barierę architektoniczne, urbanistyczne, transportowe, w komunikowaniu się i techniczne są jednym z najistotniejszych ograniczeń utrudniających, a często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi.

Na dostosowanie mieszkań dla osób niepełnosprawnych składanych jest w PCPR rocznie około 15 wniosków osób dorosłych oraz 5-6 wniosków dla dzieci. Przedmiotem szczególnego zainteresowania jest adaptacja łazienek oraz umożliwienie samodzielnego wyjścia z domu (budowa podjazdu, montaż windy). Pomocą objęte są głównie osoby niepełnosprawne ruchowo. Szczególnego wsparcia wymagają rodziny z małym dzieckiem, nad którym wieloletnia opieka często skutkuje niepełnosprawnością opiekunów - zwłaszcza samotnych matek.

Bardzo ważnym do zrealizowania zadaniem jest likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej w tym w zakładach opieki zdrowotnej i placówkach edukacyjnych a także wyposażanie obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny oraz wszelkie działania zmierzające do pozyskiwania funduszy na ten cel.

Zadania do realizacji

- Systematyczne dostosowywanie mieszkań, do potrzeb osób niepełnosprawnych - likwidacja barier.
- Likwidacja barier architektonicznych w ciągach komunikacyjnych ulic i chodników
 - poprawę nawierzchni komunalnych,
 - obniżanie krawężników,
 - oznakowanie przejść.
- Likwidacja barier w zakładach opieki zdrowotnej i placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania.
- Wydzielanie i oznakowywanie miejsc postoju dla uprawnionych osób niepełnosprawnych na parkingach i przed budynkami użyteczności publicznej
- Diagnoza stanu przystosowania budynków użyteczności publicznej w powiecie kłuczborskim na podstawie wybranych obiektów.

- Udostępnianie obiektów użyteczności publicznej dla osób na wózkach inwalidzkich
 - budowę podjazdów,
 - montaż urządzeń dźwigowych,
 - wyposażanie w transportery schodowe.
- Tworzenie warunków społecznej komunikacji osób niepełnosprawnych.

7.3. Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.

Pomoc społeczna jest fragmentem polityki społecznej państwa, powołanym do udzielania pomocy osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji życiowej i nie są w stanie jej pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Celem pomocy jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych w taki sposób, aby osoba lub rodzina żyła w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Osoby niepełnosprawne korzystają ze świadczeń pomocy społecznej na ogólnych zasadach, określonych w ustawie dla ogółu społeczeństwa.

Obok zabezpieczenia niezbędnych życiowych potrzeb osób niepełnosprawnych, konieczne jest również zorganizowanie takiej specyficznej pomocy, która umożliwi osobie niepełnosprawnej usamodzielnienie się i opuszczenie kręgu beneficjentów pomocy społecznej, pozwoli na prawdziwe ich upodmiotowienie. Rodzaj, formy i rozmiar tej pomocy powinny stymulować osobę niepełnosprawną do samodzielnego rozwiązywania własnych problemów, przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego, który ma bezpośredni kontakt z osobą niepełnosprawną.

Poszczególne zadania w zakresie nowych rozwiązań środowiskowego wsparcia osób niepełnosprawnych będą podejmowane i realizowane przy współudziale organizacji pozarządowych.

W celu zdiagnozowania środowiska i szczegółowego rozpoznania potrzeb osób niepełnosprawnych PCPR powinien rozszerzyć dotychczasową współpracę z miejscowymi organizacjami pozarządowymi, które znają potrzeby środowiska w tym zakresie.

Bardzo duże znaczenie w osiągnięciu pozytywnych rezultatów leczenia i usprawniania ma poradnictwo medyczne, socjalne i pedagogiczne oraz terapia psychologiczna. W przypadku niepełnosprawnego lub zagrożonego niepełnosprawnością dziecka działania te powinny być skierowane do jego rodziców. Ważne jest też wsparcie przez grupę innych rodziców dzieci z taką samą niepełnosprawnością. Odpowiednie postawy rodzicielskie wobec niepełnosprawnego dziecka pozwolą nie tylko na osiągnięcie pozytywnych rezultatów wczesnego leczenia i usprawniania oraz rehabilitacji psycho-edukacyjnej, ale również pozwolą na jego możliwie pełen rozwój, a następnie uczestnictwo w życiu społecznym.

Można powiedzieć, że odwrotną sytuację mamy u osoby dorosłej, która na skutek wypadku czy choroby staje się osobą niepełnosprawną. Obok ewentualnej potrzeby ratowania życia leczenie i rehabilitacja medyczna jest nieskuteczna bez wsparcia poradnictwem i ewentualną terapią. Jak wynika z praktyki, najlepsze rezultaty daje wsparcie udzielone przez inne osoby z taką samą niepełnosprawnością.

Zadania do realizacji

- Pomoc w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin - informacja i poradnictwo prawne.

- Tworzenie warunków pełnej dostępności do usług opiekuńczych i specjalistycznych.
- Dostosowywanie pomieszczeń i wyposażanie zakładów opieki zdrowotnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępu do lekarzy specjalistów rehabilitacji leczniczej poprzez zwiększenie ich liczby w placówkach służby zdrowia.
- Wspieranie działań zmierzających do rozwoju i podnoszenia jakości usług rehabilitacyjnych w tym wyposażanie obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny.
- Rozwój stacjonarnych form opieki długoterminowej , w tym opieki paliatywnej .
 - o Udzielanie pomocy w uzyskiwaniu środków finansowych na budowę , rozbudowę i modernizację obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych.
 - o Rozwój specjalistycznej opieki w zakresie wczesnego diagnozowania , leczenia i rehabilitacji dzieci z porażeniem mózgowym .

7.4. Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do rehabilitacji społecznej, kultury, sportu, rekreacji i turystyki.

Realizacja tego celu przebiegać będzie w dwóch ząębających się płaszczyznach. Pierwsza z nich to prowadzenie rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych poprzez działalność kulturalną, sportową, rekreację i turystykę. Druga to pełnoprawny udział osób niepełnosprawnych w kulturze, sporcie, rekreacji i turystyce.

I. Zakres działań - rehabilitacja społeczna

Rehabilitacja jest procesem, którego celem jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym osiągnięcie i utrzymanie optymalnego poziomu funkcjonowania. Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwa w życiu społecznym, czyli również w kulturze, sporcie i rekreacji. Do podstawowych form rehabilitacji społecznej zalicza się zwłaszcza uczestnictwo w:

- warsztatach terapii zajęciowej,
- turnusach rehabilitacyjnych,
- zespołach ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo, rekreacyjnych i sportowych oraz innych zespołach aktywności społecznej, zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych,
- integracyjnych imprezach kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych.

Wymienione formy zawierają w sobie działalność kulturalną, sportową, rekreacyjną i turystyczną, choć nie zawsze jest to działalność podstawowa. I tak warsztaty terapii zajęciowej, które realizują również zadania w zakresie rehabilitacji zawodowej mają na celu ogólny rozwój i poprawę sprawności niezbędnych do prowadzenia przez osobę niepełnosprawną możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia przez zastosowanie różnych technik terapii zajęciowej. Natomiast turnusy rehabilitacyjne są formą aktywnej rehabilitacji, połączoną z elementami wypoczynku, mająca na celu przede wszystkim ogólną poprawę sprawności, wyrobienie zaradności, pobudzenie i rozwijanie zainteresowań osób niepełnosprawnych.

Jednocześnie jest to działalność prowadzona głównie, a właściwie wyłącznie w środowisku samych osób niepełnosprawnych. Uczestnictwo osoby niepełnosprawnej w tych formach aktywności ma pozwolić jej na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe. Powrót dotyczy tych osób niepełnosprawnych, które wcześniej jako najczęściej w pełni sprawne uczestniczyły w życiu społecznym i zawodowym. Natomiast wejście dotyczy tych osób, które najczęściej stały się niepełnosprawne do 16 roku życia.

Następnym elementem wsparcia wczesnego procesu leczenia i rehabilitacji jest szybkie i adekwatne zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny. Wszystkie osoby niepełnosprawne, które potrzebują tych przedmiotów i urządzeń, powinny mieć do nich swobodny dostęp, niezależnie od swojej sytuacji finansowej. Obecnie omówione powyżej działania realizowane są w powiecie kluczborskim jak i w całym kraju głównie w oparciu o ośrodki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych / PFRON/ poprzez organizacje pozarządowe, zakłady pracy chronionej oraz przez takie instytucje jak specjalne placówki oświatowe i opiekuńcze.

Rehabilitacja społeczna jest bardzo ważnym elementem działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Powinna być w następnych latach kontynuowana i rozszerzana we wszystkich wymienionych formach. Równocześnie należy zwiększyć efektywność działań w tym zakresie poprzez ich koordynację, popularyzację, kumulację środków oraz prowadzenie rzetelnej oceny rezultatów tych działań.

Zadania do realizacji:

- Udzielanie pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym na wyjazd i uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych,
- Finansowanie działalności warsztatów terapii zajęciowej dla potrzebujących rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz rozszerzenie WTZ o dodatkowe pracownie .
- Utworzenie Zakładu Aktywizacji zawodowej dla niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Kluczborskiego.
- Dofinansowanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze niezbędne do ich funkcjonowania.
- Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych w ich działaniach w zakresie rehabilitacji społecznej na rzecz tych osób .
- o Wspieranie leczenia i rehabilitacji szerokim poradnictwem i wsparciem pracowników socjalnych oraz samych osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.
- o Udzielanie informacji i pomocy w uzyskaniu przez osoby niepełnosprawne sprzętów niezbędnych do życia i samodzielnego funkcjonowania / elektryczne wózki, specjalistyczny sprzęt komputerowy, oprzyrządowanie samochodów osobowych itp../

II. Zakres działań - udział osób niepełnosprawnych w kulturze, sporcie, rekreacji i turystyce.

Każda osoba może w kulturze i sporcie uczestniczyć zarówno jako widz i jako twórca. Można być aktorem w teatrze i/lub być w tym teatrze widzem, można być kibicem piłkarskim i/lub zawodnikiem. Natomiast w turystyce i rekreacji w większości jesteśmy uczestnikami.

W ogólnospołecznym życiu kulturalnym i sportowym powiatu kluczborskiego w małym procencie uczestniczą osoby niepełnosprawne. Wynika to głównie z istniejących barier architektonicznych, transportowych, w komunikowaniu się oraz mentalnych tkwiących w samych osobach niepełnosprawnych i ich najbliższym otoczeniu oraz barier mentalnych tkwiących w tzw. osobach sprawnych. Zaczyna się to zmieniać poprzez organizowane powiatowe imprezy integracyjne jednak w dalszym ciągu widoczny jest brak pomostu pomiędzy dość szeroko prowadzoną działalnością kulturalną, sportową, rekreacyjną i turystyką w środowisku osób niepełnosprawnych, a działalnością ogólnospołeczną.

Aby zapewnić osobom niepełnosprawnym pełny dostęp do kultury, sportu, rekreacji i turystyki należy przyjąć następujące:

Zadania do realizacji:

- Udzielanie pomocy organizatorom zajęć sportowych , kulturalnych , rekreacyjnych , turystycznych dla osób niepełnosprawnych.
- Wspieranie działań sprzyjających integracji społecznej osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem / spotkania , imprezy kulturalne itp./
- Umożliwianie udziału osób niepełnosprawnych w imprezach masowych.
- Promowanie sportu, rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych.
- Promowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w Mistrzostwach Polski, Europy, Świata i Igrzyskach Paraolimpijskich.

7.5. Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.

Rehabilitacja zawodowa jest istotnym elementem rehabilitacji kompleksowej i polega na ułatwieniu osobie niepełnosprawnej udziału w życiu zawodowym poprzez uzyskanie i utrzymanie zatrudnienia a w konsekwencji awansu zawodowego poprzez udzielenie osobie niepełnosprawnej takich usług jak:

- ocena zdolności do pracy w oparciu o odpowiednie badania lekarskie i psychologiczne,
- poradnictwo zawodowe,
- przygotowanie zawodowe,
- dobór i wyposażenie odpowiedniego miejsca pracy a w konsekwencji zatrudnienie,
- wspomaganie pozostawania w zatrudnieniu oraz dobór odpowiedniego sprzętu rehabilitacyjnego umożliwiającego bądź ułatwiającego wykonywanie pracy.

W konsekwencji prowadzi ona do integracji lub reintegracji społecznej. Rehabilitacja zawodowa powinna dotyczyć zarówno młodzieży uczącej się, zwłaszcza w szkołach zawodowych na różnych poziomach kształcenia, jak też osób w okresie aktywności zawodowej pozostających bez pracy lub funkcjonujących już w określonych środowiskach zawodowych. Należy tutaj postawić za cel przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobom niepełnosprawnym zatrudnienia zgodnego z ich możliwościami psychofizycznymi i posiadanymi kwalifikacjami zawodowymi. Rehabilitację zawodową powinno realizować się w kilku etapach:

Etap I - poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zawodowej zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej oraz pomocy w podjęciu decyzji zawodowej. Służy to podjęciu konkretnej decyzji dotyczącej wyboru zawodu oraz wyborowi drogi prowadzącej do kariery zawodowej.

Zasadnym jest rozpoczęcie tego procesu najpóźniej w ostatniej klasie gimnazjum. Uczniowie bowiem, poza otrzymaniem kompleksowej informacji o możliwościach dalszego kształcenia (w tym także placówkach edukacji specjalnej i placówkach realizujących programy kształcenia integracyjnego) powinni posiadać możliwość korzystania z usług doradczych w zakresie wyboru zawodu zgodnie z posiadanymi predyspozycjami i zainteresowaniami, jednakże zawsze zgodnie z możliwościami psychofizycznymi oraz wymogami rynku pracy.

Poradnictwo zawodowe to również działania realizowane na rzecz osób, które zakończyły systematyczne kształcenie zawodowe i pozostają w zatrudnieniu bądź okresowo nie mają pracy. Usługi doradcze dla tych osób są świadczone przez doradców zawodowych, głównie zatrudnionych w Powiatowych Urzędach Pracy. Bardzo istotnym jest umożliwienie tymże doradcom permanentnego podnoszenia kwalifikacji w zakresie doradztwa świadczonego na rzecz klientów niepełnosprawnych. Jednocześnie osoby niepełnosprawne muszą mieć zapewnione warunki lokalowe (w tym zniwelowane bariery architektoniczne) odpowiadające realizacji zasad poufności i dostępności do usług doradczych.

Bardzo ważnym elementem efektywnego prowadzenia poradnictwa zawodowego jest stworzenie i utrzymanie takiej współpracy pomiędzy doradcą a lekarzem, która będzie pozwalała na wzajemną współpracę w zakresie konsultacji lekarskich i psychologicznych prowadzących do medycznej i psychologicznej oceny możliwości podjęcia pracy w określonych zawodach.

Etap II - doskonalenie i przekwalifikowanie zawodowe, które dotyczy osób dorosłych. Można rozpatrywać etap ten w dwóch płaszczyznach działań:

szkolenia zawodowe, których celem jest przygotowanie osoby niepełnosprawnej do pracy poprzez nabycie odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Istotny jest tutaj fakt zdobycia zarówno wiedzy teoretycznej jak też nabycie konkretnych umiejętności zawodowych. Prawdłowo prowadzona rehabilitacja zawodowa w okresie szkolenia powinna zapewnić jednocześnie nabycie i utrwalenie mechanizmów dotyczących skutecznych zachowań pożądanych w środowisku pracy. Szkolenia odnosić się muszą także do możliwości awansu zawodowego osób niepełnosprawnych. A zatem należy pamiętać o możliwościach wynikających z zapisów ustawy dotyczących zapewnienia zwrotu kosztów poniesionych na szkolenia osób niepełnosprawnych przez pracodawców. Kierunek i zakres treściowy szkolenia powinien być poprzedzany konsultacją z doradcą zawodowym.

renty szkoleniowe dla osób szczególnie narażonych na choroby zawodowe i wypadki przy pracy, pobierające przez dłuższy okres świadczenia z tytułu czasowej niezdolności do pracy. Przy ścisłym udziale ZUS tę grupę osób należy kierować na szkolenia w zawodach konkurencyjnych dla otwartego rynku pracy, oczywiście z uwzględnieniem możliwości szkolenia osoby niepełnosprawnej ze względu na jej dotychczasowe doświadczenie zawodowe i posiadany poziom wykształcenia.

Etap III - zatrudnienie lub podjęcie samodzielnej działalności gospodarczej. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych należy traktować jako jeden z najistotniejszych etapów rehabilitacji zawodowej. Dobór miejsca zatrudnienia koniecznie musi być dostosowany do stopnia uszkodzenia organizmu oraz przygotowania osoby niepełnosprawnej do pracy. Zatrudnienie może być realizowane zarówno w zwykłych zakładach pracy, czyli na tzw. otwartym rynku pracy jak też w zakładach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej. W krajach Unii Europejskiej istnieje tendencja do zatrudniania osób niepełnosprawnych w zwykłych zakładach pracy, zgodnie z zasadą zawodowej integracji oraz w zakładach aktywności zawodowej.

Etap IV - wspieranie pozostawania w zatrudnieniu, co dotyczy szczególnie początkowego okresu zatrudnienia mającego na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej procesu adaptacji zawodowej oraz przystosowanie się do wykonywania zadań zawodowych i funkcjonowania w nowym środowisku pracy, zarówno w jego sensie fizycznym jak i społecznym.

Rynek pracy dla osób niepełnosprawnych

Pomimo ciągle rosnącej świadomości społecznej dotyczącej rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych nadal obserwuje się niejednokrotnie utrudnione wejście na rynek pracy zwłaszcza osób z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi. Rynek pracy dla osób niepełnosprawnych jest ciągle jeszcze kojarzony z miejscami pracy w zakładach pracy chronionej. Szalenie istotne zatem, staje się przedsięwzięcie działań na rzecz wzrostu świadomości pracodawców z otwartego rynku pracy na temat rodzajów niepełnosprawności i rzeczywistych ograniczeń zawodowych z nich wypływających. Zawsze jednak pewna grupa osób niepełnosprawnych będzie najlepiej funkcjonowała w zakładach aktywności zawodowej i zakładach pracy chronionej ze względu na rodzaj schorzeń warunkujących niepełnosprawność.

Osoby niepełnosprawne, w zależności od stopnia uszkodzenia organizmu i przygotowania do pracy, powinny być zatrudniane w zwykłych zakładach pracy, czyli na tzw. otwartym rynku, w zakładach pracy chronionej lub zakładach aktywności zawodowej.

Obecnie obserwuje się w Unii Europejskiej tendencję do zatrudniania osób niepełnosprawnych w zwykłych zakładach, zgodnie z zasadą zawodowej integracji.

Zadania do realizacji:

- Prowadzenie przez Powiatowy Urząd Pracy , pośrednictwa pracy i poradnictwa dla osób niepełnosprawnych, ich szkolenie i przekwalifikowanie.
- Opracowanie i rozpowszechnienie ulotek i broszur informacyjnych dla pracodawców mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne.
- Włączenie organizacji pozarządowych w realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.
- Promowanie wśród pracodawców zatrudniania osób niepełnosprawnych.
- Doradztwo i pomoc osobom niepełnosprawnym podejmującym działalność gospodarczą i rolniczą w tym poprzez udzielanie pożyczek na rozpoczęcie takiej działalności
- Realizacja programów celowych PFRON mających na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych.

7.6 Zapewnienie konsultacji społecznej wszystkich działań dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania, wdrażania oraz ewaluacji z samorządną reprezentacją środowiska.

Realizacja tego celu operacyjnego będzie wykonaniem Uchwały Sejmu RP z dnia 1 sierpnia 1997 roku Karty Praw Osób Niepełnosprawnych, która gwarantuje osobom niepełnosprawnym prawo do posiadania samorządnej reprezentacji środowiska oraz konsultowanie z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych. Będzie zatem realizacją art. 44b znowelizowanej ustawy z dnia 27

sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, który wymienia jako jedno z zadań powiatu powołanie powiatowej społecznej rady do spraw osób niepełnosprawnych, która jest organem opiniodawczo – doradczym przede wszystkim w kwestii:

- 1) inspirowania przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych i realizacji ich praw.

Cytowana ustawa w art.35a, ust.1, pkt 4 jako zadanie do realizacji wymienia również:

"współpracę z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób".

Zadania do realizacji

- Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi.
- Wspieranie działań integrujących środowisko osób niepełnosprawnych.
- Bieżące informowanie osób niepełnosprawnych o działaniach do nich kierowanych.
- Wspieranie inicjatyw dotyczących osób niepełnosprawnych wnoszonych przez reprezentację środowiska.
-

8. Główni realizatorzy programu :

- I. Starostwo Powiatowe**
- II. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie**
- III. Powiatowy Urząd Pracy**
- IV. Samorządy Gmin : Kluczbork , Byczyna, Wolczyn Lasowice Wielkie**
- V. Ośrodki Pomocy Społecznej**
- VI. Organizacje Pozarządowe**

Przedstawiony program ramowy ma na celu przybliżyć problem osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym oraz schematycznie określa pola działalności różnych podmiotów zajmujących się pomocą niepełnosprawnym oraz ich rodzinom.

Na bazie programu ramowego zostaną uszczegółowione kolejne obszary działania wzbogacone o metody działań, koszt realizacji zadania i beneficjentów, wówczas kiedy w różnych okresach i terminach będziemy przystępować do ich realizacji.

Realizacja programu obejmuje okres od 2006 do 2010 r. i uzależniona będzie od możliwości pozyskiwania środków finansowych na poszczególne zadania.

Wykaz projektów wraz z ogólnym harmonogramem realizacji

Nazwa projektu	Planowane zadania	Termin rozpoczęcia realizacji zadania	Realizatorzy zadania
Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych.	1. Prowadzenie działalności informacyjnej dotyczącej różnych form pomocy i wsparcia świadczonych przez urzędy, instytucje i organizacje dla osób niepełnosprawnych.	Od 2006 roku	Samorządy gminne i powiatowy, PCPR, organizacje pozarządowe
	2. Zagwarantowanie warunków do udziału osób niepełnosprawnych w imprezach organizowanych przez Powiat i Miasto - informacja i promocja imprez w miejscach dostępnych dla osób niepełnosprawnych.	II kwartał 2006	Samorządy gminne i powiatowy, PCPR,
	3. Utworzenie kawiarenki internetowej wraz z galerią i sklepikiem prac osób niepełnosprawnych	2007-2008	Środowiskowy Dom Samopomocy, PCPR, samorząd Gminy Kluczbork
	4. Wdrażanie w szkołach i innych placówkach oświatowych w całym powiecie programów wychowawczych, mających na celu poznanie świata osób niepełnosprawnych, zmianę postaw, rozumienie i akceptację.	2007-2010	Placówki oświatowe powiatu kluczborskiego, samorządy gminne i powiatowy
	5. Przeprowadzanie konkursów plastycznych.	2006-2010 cyklicznie	Placówki oświatowe powiatu kluczborskiego, Kluczborski Dom Kultury
	6. Tworzenie sieci klas integracyjnych w szkołach i przedszkolach, stosownie do potrzeb młodzieży niepełnosprawnej w powiecie.	2007-2010	Placówki oświatowe powiatu kluczborskiego, samorządy gminne i powiatowy
	7. Stworzenie miejsc służących osobom niepełnosprawnym do rehabilitacji, relaksacji oraz pozyskiwania informacji, zgodnie z możliwościami wynikającymi z rodzaju niepełnosprawności przy wykorzystaniu nowoczesnych urządzeń multimedialnych.	2008-2010	DPS w Kluczborku
	8. Dobudowa pawilonu oraz zapewnienie specjalistycznego wyposażenia z przeznaczeniem na trzy sale lekcyjne, salę gimnastyki korekcyjnej i rehabilitacji, sanitariaty, gabinet psychologa oraz pedagoga dla klas integracyjnych przy PSP w Buczynie	2008-2010	Samorząd gminny i powiatowy

Inicjowanie i popieranie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności poprzez likwidację barier utrudniających osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie w społeczeństwie	1. Systematyczne dostosowywanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych - likwidacja barier.	od momentu pozyskania środków	PCPR-PFRON
	2. Likwidacja barier architektonicznych w ciągach komunikacyjnych ulic i chodników : poprawa nawierzchni komunalnych, oznakowywanie przejść.	2007-2010	Samorządy gminne i powiatowy.
	Likwidacja barier funkcjonalnych		
	3. Likwidacja barier funkcjonalnych oraz w instytucjach oświatowych i kulturalnych powiatu kluczborskiego oraz ich modernizacja i wyposażenie w tym min. :	2006-2010	Samorządy gminne i powiatowy , PCPR, ROPS, PFRON
	a. Montaż windy dla osób niepełnosprawnych w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi w Kluczborku	2006	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku , PSP Nr 5 z OI w Kluczborku
	b. Adaptacja pomieszczeń sanitarnych dla potrzeb osób niepełnosprawnych w Publicznym Przedszkolu w Bogacicy	2006	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku, PP w Bogacicy
	c. Montaż windy dla osób niepełnosprawnych w Publicznym Przedszkolu Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Kluczborku.	2006	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku, , PP nr 2 z OI w Kluczborku
	d . Montaż podjazdy dla osób niepełnosprawnych w Publicznym Przedszkolu Nr 5 w Kluczborku	2007	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku, , PP nr 5 w Kluczborku
	e. Montaż windy dla osób niepełnosprawnych w Publicznym Gimnazjum Nr 5 w Kluczborku	2006	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku, , PG nr 5 w Kluczborku
	f. Likwidacja barier architektonicznych i komunikacyjnych na posesji SOSW. Poprawa bazy SOSW, oraz modernizacja terenów rekreacyjno-sportowych i wykonanie placu zabaw dla najmłodszych wychowanków.	2006-2010	SOSW ,Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu, Powiat Kluczborski

	g. Modernizacja ciągów sanitarnych (toalet) z przystosowaniem dla potrzeb osób niepełnosprawnych w szkołach i przedszkolach Gminy Kluczbork	2006-2010	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku, szkoły i przedszkola Gminy Kluczbork
	h. Likwidacja barier funkcjonalnych w Kluczborskim Domu Kultury	2006-2010	Kluczborski Dom Kultury
	i. Dobudowa łazienek, toalet, oraz pokoju mieszkalnego oraz ich przystosowanie i wyposażenie pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych	2008-2009	DPS Gierałcice
	j. Likwidacja barier architektonicznych w ciągach komunikacyjnych w tym dostosowanie wejścia głównego do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo.	2008-2009	DPS Gierałcice
	k. Adaptacja pomieszczenia w budynku Urzędu Miejskiego w Wolczynie na potrzeby stworzenia punktu obsługi osób niepełnosprawnych.	2007-2010	UM Wolczyn
	l. Likwidacja barier architektonicznych w zespole Szkół Licealno – Technicznych w Kluczborku	do 2010 r.	Powiat kluczborski
	ł. Likwidacja barier funkcjonalnych w Centrum Integracji Społecznej w Polanowicach	2008-2010	Centrum Integracji Społecznej w Polanowicach
	m. Likwidacja barier architektonicznych w publicznym Przedszkolu w Byczynie	2008-2010	Samorząd gminny
	n. Modernizacja toalet oraz montaż podjazdu pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych w PSP w Biskupicach	2008-2010	Samorząd gminny
	4. Budowa sali do gimnastyki korekcyjnej oraz do prowadzenia zajęć z uczniami niepełnosprawnymi w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi w Kluczborku	2006-2010	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku , PSP Nr 5 z OI w Kluczborku
	5 . Likwidacja barier architektonicznych transportowych w domach pomocy społecznej Powiatu Kluczborskiego	Realizacja podjętych wcześniej działań	DPS w Kluczborku i Gierałcicach , powiat kluczborski ROPS w Opolu, PCPR
	6. Wydzielanie i oznakowywanie miejsc postoju dla uprawnionych osób niepełnosprawnych na parkingach i przed budynkami użyteczności publicznej.	2006-2010	Samorządy gminne i powiatowy.

	7. Udostępnianie obiektów użyteczności publicznej dla osób na wózkach inwalidzkich poprzez : budowę podjazdów, montaż urządzeń dźwigowych i transporterów schodowych.	2007-2010	Samorządy gminne i powiatowy, PCPR
	8. Pozyskanie bazy lokalowej pod kątem realizacji zadań rehabilitacyjnych. a) powołanie zespołu ds. wczesnego wspomagania rozwoju, b) poszerzenie działalności Poradni w zakresie organizacji wczesnego wspomagania rozwoju	2010	Powiat Kluczborski Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna w Kluczborku
Zapewnienie dostępu do dóbr i usług umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym.	1.Zdiagnozowanie środowiska.	I kwartał 2006	PCPR
	2 .Pomoc w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin - informacja i poradnictwo prawne.	2006-2010	Samorządy gminne i powiatowy, PCPR , lokalne organizacje pozarządowe
	3. Udzielanie pomocy w uzyskaniu środków finansowych na budowę , rozbudowę i modernizację obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych.	2006-2010	PCPR
	4. Dostosowywanie pomieszczeń i wyposażanie zakładów opieki zdrowotnej do potrzeb osób niepełnosprawnych.	2006-2010	Samorządy gminne i powiatowy, ZOZ
	5.Podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępu do lekarzy specjalistów rehabilitacji leczniczej poprzez zwiększenie ich liczby w placówkach służby zdrowia.	2006-2010	Samorządy gminne i powiatowy.
	6. Rozwój specjalistycznej opieki w zakresie wczesnego diagnozowania , leczenia i rehabilitacji dzieci z porażeniem mózgowym – Utworzenie Ośrodka Rehabilitacji dla Dzieci z Porażeniem Mózgowym	2008-2010	Powiat Kluczborski, samorządy gminne, organizacje pozarządowe
	7. Rozwój stacjonarnych form opieki długoterminowej , w tym opieki paliatywnej.	2006-2010	Samorządy gminne i powiatowy , lokalne organizacje pozarządowe.
	8. Zakup dwóch pojazdów z podnośnikami do przewozu osób niepełnosprawnych	2006-2007	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku
	9. Realizacja programu dowozu dzieci niepełnosprawnych do przedszkoli oraz uczniów niepełnosprawnych do szkół. Zatrudnienie opiekunów do opieki w czasie przewozu.	2006-2010	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku, szkoły i przedszkola Gm.Klb.

	10. Zakup samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych	2006-2008	Kluczborski Dom Kultury
	11. Zakup samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych	2008-2010	Dom Pomocy Społecznej w Kluczborku
	12. Realizacja programu rehabilitacji uczniów niepełnosprawnych w formie dodatkowych zajęć na krytej pływalni	2006-2010	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku , PSP Nr 5 z OI w Kluczborku, PG nr 5 w Kluczborku , OSiR
	13. Realizacja programu zatrudniania osób niepełnosprawnych w administracji oświatowej szkół i przedszkoli Gminy Kluczbork	2006-2010	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku, szkoły i przedszkola Gminy Kluczbork
	14. Instalacja urządzeń zabawowych dostosowanych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych – plac zabaw Publicznego Przedszkola nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi w Kluczborku	2007-2010	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku , PP Nr 2 z OI w Kluczborku,
	15. Zakup sprzętu do rehabilitacji dzieci i uczniów niepełnosprawnych w przedszkolach i szkołach Gminy Kluczbork	2006-2010	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku, szkoły i przedszkola Gminy Kluczbork
	16. Utworzenie w Publicznym Przedszkolu nr 2 z Oddziałami Integracyjnym w Kluczborku , w Publicznej Szkole podstawowej nr 5 z Oddziałami Integracyjnymi w Kluczborku oraz w publicznym Gimnazjum nr 5 w Kluczborku / w przyszłości z Oddziałami Integracyjnymi / gabinetów rehabilitacyjnych z zatrudnieniem wykwalifikowanej kadry.	2007-2010	Gmina Kluczbork Administracja Oświaty w Kluczborku, PP Nr 2 z OI w Kluczborku, PSP Nr 5 z OI w Kluczborku, PG nr 5 w Kluczborku ,
	17. Poszerzanie bazy do wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w SOSW	2008-2009	Powiat Kluczborski , SOSW Kluczbork
	18. Modernizacja i wyposażenie SOSW w Kluczborku w sprzęt edukacyjny i rehabilitacyjny	2006-2010	SOSW w Kluczborku , PCPR
	19. Poszerzenie działań SOSW w zakresie wczesnego wspomagania rozwoju dzieci oraz działalności szkoły przysposabiającej do pracy dla dzieci z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym i znacznym . Adaptacja i modernizacja pomieszczeń w budynkach ośrodka pod kątem realizacji zadań rehabilitacyjnych i rewalidacyjnych.	Kontynuacja zadania rozpoczętego we wrześniu 2005r. 2006-2010	Powiat Kluczborski , SOSW

	20. Pomoc socjalna osobom niepełnosprawnym	Kontynuacja prowadzonej działalności	Polski Czerwony Krzyż Zarząd Rejonowy w Kluczborku, Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej , organizacje pozarządowe
	21. Realizacja programu dowozu dzieci niepełnosprawnych do Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz placówek rehabilitacyjnych	2007	Samorząd Gminy Byczyna
	22. Utworzenie ośrodka wsparcia dla osób w podeszłym wieku oraz osób niepełnosprawnych	2007	Samorząd Gminy Lasowice Wielkie
	23. Wyposażenie DPS w Gieralcicach w sprzęt rehabilitacyjny w oparciu o dofinansowanie z PFRON	2008-2010	DPS w Gieralcicach
	24. Podwyższanie standardu w DPS w Kluczborku poprzez przystosowywanie łazienek do potrzeb osób niepełnosprawnych, wymianę sprzętu rehabilitacyjnego oraz wyposażanie gabinetów fizjoterapii.	2008-2010	DPS w Kluczborku
	25. Zagospodarowanie posesji, poprzez min. urządzenie parku, wykonanie dodatkowych chodników oraz remont istniejących pod kątem potrzeb osób niepełnosprawnych.	2008-2010	DPS w Kluczborku.
	26. Zakup samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych	2008-2010	Centrum Integracji Społecznej w Polanowicach
	27. Zatrudnienie osoby niepełnosprawnej nadzorującej bezpieczeństwo uczniów podczas przechodzenia przez ulice w okolicy PSP w Byczynie	2008-2010	Samorząd gminny i powiatowy
	28. Organizacja dodatkowych zajęć dla niepełnosprawnych uczniów Zespołu Szkół Licealnych i zawodowych w Byczynie na krytej pływalni .	2008-2010	Samorząd gminny
	29. Wyposażenie gimnazjum oraz szkoły ponadgimnazjalnej w Byczynie w sprzęt rehabilitacyjny dla uczniów niepełnosprawnych	2008-2010	Samorząd gminny i powiatowy
	30. Utworzenie punktu informacyjnego nt. rodzaju schorzeń, sposobów leczenia , podawania leków, sposobów pomocy oraz możliwość kontaktu z lekarzem w Zespole Szkół Gimnazjalnych , Licealnych i Zawodowych w Byczynie	2008-2010	Samorząd gminny i powiatowy

	31. Wyposażenie PSP w Biskupicach w sprzęt rehabilitacyjny dla dzieci i uczniów niepełnosprawnych.	2008-2010	Samorząd gminny
	32. Zagospodarowanie posesji na ul. Sienkiewicza w Kluczborku stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych z zaangażowaniem instytucji działających na rzecz tych osób, min. Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kluczborku, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, Warsztatu Terapii Zajęciowej z uwzględnieniem rehabilitacji społecznej, zawodowej, leczniczej oraz psychoedukacyjnej.	2008-2010	Samorząd powiatowy, gminny, PFRON, środki unijne
Zapewnienie osobom niepełnosprawnym pełnego dostępu do kultury, sportu, rekreacji i turystyki. I. Zakres działań - rehabilitacja społeczna II. Zakres działań - udział osób niepełnosprawnych w kulturze, sporcie, rekreacji i turystyce.	1. Finansowanie działalności Warsztatów Terapii Zajęciowej oraz ich rozszerzenie o dodatkowe pracownie w ramach środków PFRON	2006-2010	PCPR- PFRON, Caritas Diecezji Opolskiej
	2. Udzielanie pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym na wyjazd i uczestnictwo w turnusach rehabilitacyjnych w ramach środków PFRON	2006-2010	PCPR
	3. Utworzenie Zakładu Aktywności Zawodowej	2008-2010	Caritas Diecezji Opolskiej, Środowiskowy Dom Samopomocy
	4. Dofinansowywanie zaopatrzenia osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze niezbędne do ich funkcjonowania w oparciu min. o środki PFRON.	2006 -2010	PCPR- PFRON, lokalne organizacje pozarządowe
	5. Promowanie sportu, rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych.	2006 - 2010	Samorządy gminne i powiatowy, lokalne organizacje pozarządowe
	6. Wspieranie organizacji pozarządowych zajmujących się problematyką osób niepełnosprawnych w ich działaniach w zakresie rehabilitacji społecznej na rzecz tych osób.	2006 -2010	Samorządy gminne i powiatowy.
	7. Udzielanie pomocy organizatorom zajęć sportowych, kulturalnych, rekreacyjnych, turystycznych dla osób niepełnosprawnych.	2006 -2010	Samorządy gminne i powiatowy, organizacje pozarządowe, PCPR

	8. Wsparcie wszelkich działań sprzyjających integracji społecznej osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem (spotkania , imprezy kulturalne)	2006-2010	Samorządy gminne i powiatowy, organizacje pozarządowe, PCPR., Domy Kultury z terenu powiatu
	9. Wprowadzenie nowych kierunków kształcenia zawodowego odpowiadających potrzebom rynku pracy w SOSW	Realizacja zadania rozpoczętego we wrześniu 2005	Powiat Kluczborski , SOSW
Zwiększenie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych.	1. Prowadzenie przez Powiatowy Urząd Pracy, pośrednictwa i poradnictwa dla osób niepełnosprawnych , ich szkolenie i przekwalifikowanie.	II półrocze 2004	PUP
	2. Opracowanie i rozpowszechnienie ulotek i broszur informacyjnych dla pracodawców mogących zatrudniać osoby niepełnosprawne.	I półrocze 2004	PUP, PCPR
	3. Objęcie szerokiej grupy osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP formą warsztatową z zakresu nauki umiejętności poszukiwania pracy i utrzymywania zatrudnienia.	2006-2010	PUP
	4. Włączenie organizacji pozarządowych w realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych.	2006-2010	PCPR, samorządy gminne i powiatowy, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
	5. Realizacja programów celowych PFRON mających na celu aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych.	2006-2010	PCPR
	6. Promowanie wśród pracodawców zatrudniania osób niepełnosprawnych	2006-2010	PUP, PCPR
	7. Zorganizowanie warsztatów wspierających aktywność osób niepełnosprawnych na rynku pracy.	2006	PUP
	8. Zatrudnienie osoby niepełnosprawnej na przystosowanym stanowisku pracy w oparciu o dofinansowanie z PFRON	2008-2010	DPS w Gierałticach
	9 . Zatrudnienie osoby niepełnosprawnej w UM w Wolczynie – punkt obsługi osób niepełnosprawnych , operator monitoringu oraz stworzenie portalu internetowego dla osób niepełnosprawnych	2007-2010	UM w Wolczynie

	10. Utworzenie i przystosowanie stanowiska pracy dla osoby niepełnosprawnej do obsługi centrali telefonicznej w UM w Wołczynie.	2007-2010	UM w Wołczynie
Zapewnienie konsultacji społecznej wszystkich działań dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania, wdrażania oraz ewaluacji z samorządną reprezentacją środowiska	1. Wspieranie działań integrujących środowisko osób niepełnosprawnych oraz inicjatyw na ich rzecz przez Powiatową Społeczną Radę ds. Osób Niepełnosprawnych	2006-2010	Powiatowa Rada ds. Osób Niepełnosprawnych
	2. Bieżące informowanie osób niepełnosprawnych o działaniach do nich kierowanych.	2006-2010	PCPR , Samorządy gminne i powiatowy, Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych ,lokalne organizacje pozarządowe
	3. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi.	2006-2010	PCPR, samorządy gminne i powiatowy
	4. Wspieranie inicjatyw dotyczących osób niepełnosprawnych wnoszonych przez reprezentację środowiska.	2006-2010	PCPR, Samorządy gminne i powiatowy, Powiatowa Społeczna Rada .

Opracowała : Iwona Rudnicka - Hrynyszyn

